

Plan for oppfølging 2021 OSLOREGIONENS ORDFØRERERKLÆRING OM MILJØ OG KLIMA

Den 7. februar 2019 ble det avholdt et ordførermøte i Oslo rådhus, der 50 ordførere og fylkesordførere fra Osloregionen signerte en ordførererklæring om miljø og klima. Ytterligere 4 ordførere har signert erklæringen etter ordførermøtet, slik at det er totalt 54 ordførere fra regionen som har signert erklæringen. Dette dokumentet er en plan for Osloregionens oppfølging av erklæringen om miljø og klima.

Ordførererklæringen bekrefter regionens satsing i miljø- og klimaarbeidet. Formålet med erklæringen er å vise fram en samlet region i miljø- og klimaarbeidet, med mål om å være *Europas ledende hovedstadsregion på miljø og klima*. Innholdet i erklæringen er forankret i Osloregionens strategier, samtidig som den viser noe nytt i regionens satsing, og skal være til inspirasjon for andre kommuner og regioner, nasjonalt og internasjonalt. [Her er lenke til den signerte erklæringen](#)

Den enkelte kommune og fylkeskommune har et ansvar for oppfølging av sitt miljø- og klimaarbeid. Samtidig vil Osloregionen ha en oppfølging av utviklingen i miljø- og klimaarbeidet i regionen, for å vise fram en samlet region i miljø- og klimaarbeidet. Det vil være et fokus på å vise fram gode eksempler i miljø- og klimaarbeidet, som bidrar til læring og er til inspirasjon. I april 2019 ble det etablert en ad-hoc gruppe for oppfølging av erklæringen med mandat å lage en plan for oppfølging og være en faglig rådgivningsgruppe for Osloregionens sekretariat.

Representantskapet i Osloregionen vedtok den 28.10.2020 klima- og miljø som et eget innsatsområde for Osloregionen, Som en oppfølging av dette ble det i styremøte i november 2020 besluttet å oppnevne en permanent faggruppe for Klima og Miljø. Oppfølging av ordførererklæringen, signert 7.2.2019, er et av tiltakene i Osloregionens handlingsprogram 2021. Oppfølgingspunkter i dette dokumentet er konkretisering av dette tiltakspunktet i Handlingsprogram for 2021.

Nedenfor er ordførererklæringen gjengitt, der de ulike avsnittene er nummerert, før oppfølgingspunkter er listet opp.

Overordnet oppfølging av erklæringen – Årlig rapport med Klimastatus for Osloregionen

Det skal lages en årlig rapport med klimastatus som presenterer utviklingen i klimagassutslipp i regionen, utviklingen på andre relevante indikatorer, viser fram gode eksempler på miljø- og klimaarbeidet og grønne næringer i regionen.

ORDFØRERERKLÆRING OM MILJØ OG KLIMA, SIGNERT 7. FEBRUAR 2019

En rapport fra FNs klimapanel, lagt frem 8. oktober 2018, viser at verdens klimagassutslipp må reduseres med 40-50 prosent innen 2030 for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader. Rapporten viser at vi må gjøre mer for å kutte klimagassutslipp.

Osloregionen er en av hovedstadsregionene i Europa med raskest befolkningsvekst. Pr. 1. januar 2018 var innbyggertallet på 2,46 millioner, ca. 46 % av Norges befolkning. I 2040 vil vi være nærmere 2,8 millioner innbyggere. I 2016 stod Osloregionen for 25 % av totale klimagassutslippene i Norge og 50 % av de nasjonale utslippene innen veitrafikk.

1. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima, har satt oss som mål å være «Europas ledende hovedstadsregion på miljø og klima». Dette betyr at vi:*
 - 1.1. skal vise fram en samlet region i miljø- og klimaarbeidet, der vi tar vårt ansvar for en bærekraftig utvikling,
 - 1.2. forplikter oss til å bidra til å nå lokale, regionale, nasjonale og internasjonale klimamål,
 - 1.3. vil delta i samarbeid for utvikling, erfaringsutveksling og læring for å nå målene på miljø og klima.
 - 1.4. arbeider for å fremme regionens grønne næringer som bidrar til løsninger lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Osloregionens oppfølging av punktene 1.1.-1.4.

- Gjennomføring av punktene nedenfor vil svare på punktene 1.1.-1.4.
- Årlig rapport på Klimastatus
- Revidere /lage ny ordførererklæring for signering i 2021

2. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima, anerkjenner at kommuner og fylkeskommuner har en viktig rolle som myndighetsutøver og som samfunnsutvikler i å håndtere klimautfordringene.*

- 2.1. Vi vil iverksette tiltak for å redusere klimagassutslippet i kommunene våre for å nå mål om et lavutslippssamfunn.
- 2.2. Vi vil iverksette tiltak for å være mer robust mot klimaendringer, som skred, flom, storm og ekstremnedbør.
- 2.3. Vi vil følge opp at miljø og klima inkluderes i plan- og styringssystem.

Osloregionens oppfølging av punktene 2.1.-2.3.

- Følge opp prosjektet «*Veileder for klimabudsjett som styringsverktøy*», med Klimaetaten som prosjektleder.
 - Promotere webinarer/kurs/arrangementer som er en del av veilederprosjektet overfor Osloregionens medlemmer
- Oppfordre kommuner og fylkeskommuner til å inkludere miljø- og klima i plan- og styringssystem og rapportere på fremdrift i årlig rapport på klimastatus.

- I Osloregionens medlemsundersøkelse 2021, inkludere spørsmål om klimabudsjett/styringssystem om klimaarbeidet.
 - Vise frem gode eksempler på tiltak for å redusere klimagassutslipp i årlig rapport på Klimastatus.
 - Vise frem gode eksempler for mer klimarobuste kommuner i årlig rapport på Klimastatus 2021
 - Mulige eksempler: GIS analyse Hamar, klimasårbarhetsanalyse Oslo, Lørenskog, Drammen, Bærum. Se bl.a. rapport fra [IF/CICERO om ekstremværrapport 2020](#).
 - Klimatilpasning tema for Klimaskole-arrangement våren 2021
3. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, inviterer andre kommuner, fylkeskommuner, regioner i Norge og internasjonalt til å delta i et forpliktende samarbeid for en bærekraftig utvikling.

Oppfølging av punkt 3.

- Dele informasjon om Osloregionens arbeid på miljø og klima.
 - Dele informasjon om og bidra med erfaringsutveksling på bruk av FNs bærekraftsmål i planarbeidet i kommuner og fylkeskommuner. Følges opp høsten 2021.
 - C40-samarbeid
 - Mobilisere til deltagelse i kampanjen Race to Zero, (evt. koordinere med Viken mht rapportering, ref samarbeid med Covenant of Mayors)
 - Vurdere andre aktiviteter for samarbeid
4. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, inviterer bedrifter, forskningsinstitutter, utdanningsinstitusjoner til å delta i utvikling av innovative løsninger mot et lavutslippssamfunn.

Oppfølging av punkt 4.

- Følge opp Osloregionens samarbeidsavtaler og prosjekter som bidrar til å utvikle innovative løsninger mot et lavutslippssamfunn. Dette gjelder bl.a. følgende partnere og prosjekter:
 - Smart Innovation Norway
 - Leverandørutviklingsprogrammet
 - Oslo Business Region
 - Circular Norway
 - Horizon Bærekraftig Osloregion
 - Oslo Met
 - Mulig CONCORDE-prosjekt
 - Evt samarbeid ATP-prosjekt/Klima&Miljø
 - Evt dokumentere resultater fra samarbeidsprosjekter i årlig klimastatus-rapport
- Mobilisere næringsliv, FoU, klynger i Osloregionen til å søke [Grønn Plattform](#), NB! Utlysning februar 2021.
- Inkludere involvering av Osloregionens Næringsgruppe

5. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, forventer at nasjonale myndigheter tilbyr rammebetingelser og virkemidler som legger til rette for utslippsreduksjoner og klimatilpasning, samt at staten selv bidrar til bærekraftig utvikling i Osloregionen, gjennom styring av sine virksomheter og foretak.

Oppfølging av punkt 5

- Delta i relevante hørings- og planprosesser, bl.a. Klimaplan 2021-2030, NTP 2022-2033, nasjonal strategi sirkulær økonomi, grensekryssende jernbane(TEN-T),
 - Være en pådriver overfor nasjonale myndigheter for gode rammebetingelser og virkemidler, herunder forpliktende samarbeid på tvers av forvaltningsnivå
6. *Vi, Osloregionens ordførermøte på miljø og klima*, har utarbeidet en 10-punktliste med tiltak innenfor fire hovedområder som vi oppfordrer kommuner og fylkeskommuner i regionen til å gjennomføre:

Tiltak	Osloregionens oppfølging <i>Vurdere om enkeltpunkter nedenfor skal inngå i medlemsundersøkelse 2021.</i>
Areal og transport	
6.1. Utvikle attraktive byer og tettsteder etter prinsipper for kompakt og miljøvennlig stedsutvikling	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp samordnet strategi for areal og transport for Osloregionen • Bruke Osloregionens faggruppe for Areal, Transport og Klima som et fagnettverk som bidrar til punkt 6.1. • Samle informasjon/statistikk på indikatorer på areal og byutvikling. Vurdere inkludert i klimabarometer (ref indikatorer i byvekstavtaler) • Utfordre Osloregionens medlemmer på hva de gjør for å tilrettelegge for kompakt og miljøvennlig stedsutvikling og rapportere på dette i årlig rapport om klimastatus. • Være en pådriver overfor nasjonale myndigheter for gode rammebetingelser og virkemidler, herunder forpliktende samarbeid og avtaler på tvers av forvaltningsnivåer også i de mindre byområdene. • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner
6.2. Utvikle lokale transportsystemer som fremmer byutvikling og mating mot jernbanen i de regionale knutepunktene	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp samordnet strategi for areal og transport i Osloregionen • Bruke Osloregionens faggruppe for Areal, Transport og Klima som et fagnettverk som bidrar til punkt 6.2. • Reisevaneundersøkelser – vise resultater • Innspill NTP

	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner
6.3. Bidra til utbygging av infrastruktur for fossilfrie drivstoff	<ul style="list-style-type: none"> • Være en pådriver for nasjonale rammebetingelser og virkemidler som bidrar til utbygging av infrastruktur. • Erfaringsdeling mellom kommuner og fylkeskommuner på å bygge og tilrettelegge for infrastruktur • Stille krav til nullutslipp/fornybart drivstoff ved anskaffelser • Eget prosjekt for nullutslipp/fornybart drivstoff for tyngre kjøretøy vurderes • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner
6.4. Styrke Osloregionens sammenhengende grønnstruktur og landbruksområder og sikre dem mot oppdeling og nedbygging	<ul style="list-style-type: none"> • Følge opp samordnet strategi for areal og transport for Osloregionen • Bruke Osloregionens faggruppe for Areal, Transport og Klima som et fagnettverk som bidrar til punkt 6.4. • Følge opp Klimaplan 2021-2030 om klimaeffekt av arealbruksendringer, nedbygging av grønt areal, (kap. 4.5.) beregning av klimagassutslipp ved arealbruksendringer (kap 3.4.2.7). Erfaringsdeling og info om hvordan kommunene kan bruke verktøy i planarbeid?
Sirkulær økonomi	
6.5. Arbeide for økt materialgjenvinning, gjenbruk/ombruk, sortering, øke verdiskaping fra avfallsressurser (f.eks. økt biogassproduksjon)	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikle nettverk for sirkulærøkonomi til en læringsarena for medlemmene i Osloregionen • Bidra til å styrke kommuner og fylkeskommuner i arbeidet mot en sirkulær økonomi. Tema for Klimaskole mai/juni 2021 • Samarbeid med nettverk/klynger/organisasjoner <ul style="list-style-type: none"> ○ Circular Norway, Norsk senter for sirkulærøkonomi • Følge opp regjeringens Strategi sirkulær økonomi, våren 2021
Verdiskaping og kompetanse	
6.6. Aktivt bruke rollen som offentlig innkjøper til å skape marked for innovative og bærekraftige løsninger	<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med Leverandørutviklingsprogrammet og nettverk/klynger • Være pådriver for at fylkeskommunene etablerer kapasitet for å bistå kommunene i klimavennlige anskaffelser, jfr Vikens initiativ

	<ul style="list-style-type: none"> • Spre informasjon om gode prosjekter: f.eks. Samarbeid Hamar, Gjøvik og DiFi om å lage indikatorer og spisse krav, Oslo kommune, Klima Østfold
Erfaringsutveksling og læring	<ul style="list-style-type: none"> • Faggruppe for Klima og Miljø en arena for erfaringsutveksling og læring, i tillegg til faglige innspill og råd i Osloregionens arbeid på klima.
6.7. Bygge videre på eksisterende klimanettverk og samarbeid i regionen	<ul style="list-style-type: none"> • Osloregionens Klimaskole: Gjennomføre webinar/seminar for kunnskapsutvikling, erfaringsutveksling og læring. Vise frem konkrete eksempler med gode erfaringer og resultater på lokale eller regionale miljø-/klimatiltak. Eksempler på aktuelle tema i 2021 er: <ul style="list-style-type: none"> ○ Klimatilpasning (mars/april 2021) ○ Sirkulær økonomi (mai/juni 2021) ○ Hvordan aktivt bruk av rollen som offentlig innkjøper? (høsten 2021) ○ Klimakommunikasjon (høsten 2021) ○ FNs bærekraftsmål og bruk i kommuner/fylkeskommuner (høsten 2021)
6.8. Sikre at alle kommuner har tilgang til klimanettverk	<ul style="list-style-type: none"> • Dele informasjon om klimanettverk i regionen.
6.9. Legge til rette for samarbeid på tvers av nettverkene	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre Osloregionens klimaskole, se punkt 6.7.
6.10. Følge utvikling i miljø- og klimaarbeidet gjennom et regionalt klimabarometer som rapporterer jevnlig på utvikling på utvalgte klimaindikatorer.	<ul style="list-style-type: none"> • Rapportere jevnlig (f.eks. sosiale medier, web-sider, nyhetsbrev om utvikling på klimaindikatorer • Samarbeide med SSB, Miljødirektoratet på utvikling av flere indikatorer, eks. areal (se pkt 6.1), el.forbruk, fjernvarme.